Národní pedagogický institut
České republiky

Prognóza dovedností agentury Cedefop - Skills Forecast

Jana Trhlíková

Praha, 2026

Publikace vznikla v Oddělení šetření, analýz a výzkumu
Prognóza dovedností agentury Cedefop - Skills Forecast
Ing. Jana Trhlíková

Vydal Národní pedagogický institut České republiky, 2026
© NPI ČR 2026

OBSAH

1. SHRNUTÍ KLÍČOVÝCH ZJIŠTĚNÍ PROGNÓZY DO ROKU 2035 3
2. ÚVOD 4
3. PŘEDSTAVENÍ WEBOVÉHO NÁSTROJE SKILLS FORECAST – PROGNÓZA DOVEDNOSTÍ (CEDEFOP (SKILLS FORECAST). 4
4. PROGNÓZA DOVEDNOSTÍ PRO ČR DO ROKU 2035 8
4.1 ODHAD RŮSTU PRACOVNÍ SÍLY DO ROKU 2035 8
4.2 PROGNÓZA VÝVOJE ODVĚTVÍ 10
4.3 PROGNÓZA VÝVOJE ZAMĚSTNANOSTI PODLE POVOLÁNÍ 12
4.4 PROGNÓZA POPTÁVKY NA ZÁKLADĚ POTŘEBY NÁHRADY PRACOVNÍ SÍLY 14
5. ZÁVĚR 18

1. Shrnutí klíčových zjištění prognózy do roku 2035

Do roku 2035 projde český trh práce výraznou transformací poháněnou stárnutím populace, digitalizací a částečně i odklonem od tradičního průmyslu směrem ke službám. Přestože celkový průměrný roční růst pracovní síly v ČR (+0,5 %) přesně kopíruje průměr EU-27, vnitřní struktura české zaměstnanosti vykazuje specifické rysy a rizika.

Vzdělanostní a demografické trendy: Stárnutí a polarizace kvalifikací

Prognóza upozorňuje zejména na kritické stárnutí a úbytek střední generace, kdy výrazný nárůst čeká nejstarší věkové kategorie: 65+ (růst přes 6,3 % ročně) a 60–64 let (+4,6 %). Úbytek naopak postihne klíčovou produktivní generaci ve věku 30–39 let (pokles o 1,3 % až 1,6 % ročně).

Z hlediska vzdělání je hlavním trendem růst vysokoškolsky vzdělaných pracovníků (+1,4 % ročně). Tento růst má mít ovšem pomalejší tempo než v rámci EU (+1,6 %), což s ohledem na v současnosti nízký podíl vysokoškoláků v Česku není pozitivní trend a může signalizovat riziko dalšího zaostávání v této oblasti.

Dynamika odvětví a profesí ukazuje na nástup služeb a technologií

Trh práce se bude přesouvat od průmyslu k technologiím, ekologii a personalizovaným službám. Mezi nejrychleji rostoucí budou patřit profese:

- Řídící pracovníci v administrativě, obchodě a přepravě (+3,5 %; v EU je přitom trend záporný).
- Specialisté ve vědě, technice a IT (v oblasti vědy má ČR růst tempem 3,5 %, což je téměř trojnásobek oproti průměru EU).
- Pracovníci v osobní péči (+3,0 %)

Poptávka po náhradě (Replacement Demand)

Hrozba masivního odchodu do důchodu

Naprosto zásadním faktorem pro český trh práce nebude zakládání nových pozic, ale potřeba nahradit odcházející pracovníky, zejména do starobního důchodu. ČR bude muset ročně nahradit 2,4 % své celkové pracovní síly.

Největší podíl na celkové potřebě náhrad budou podle prognózy v profesních skupinách:

- Odborní pracovníci v administrativě a správě (7,3 % oproti 6,1 % v EU)
- Pracovníci v oblasti prodeje (7,1 %), kde je podíl potřebných náhrad nižší než v průměru EU (8,5 %).
- Kovodělníci a strojírenští dělníci (6,6 % oproti 3,3 % v průměru EU), kde je naopak potřeba náhrady dvojnásobná.
- Řidiči a obsluha pojízdných zařízení (6,5 % oproti 3,5 % v EU), kde je opět výrazně nadprůměrná potřeba náhrady pracovní síly.
- Stavební dělníci a řemeslníci (4,9 % oproti 3,3 %) s výrazně vyšším tlakem na přirozenou obměnu.

Hlavní výzvy a rizika pro budoucnost ČR

1. Dvojnásobný tlak v průmyslu a dopravě: Potřeba nahrazovat odcházející pracovníky v technických, strojírenských a logistických profesích je v ČR dvakrát intenzivnější než v EU. Tyto obory budou postrádat „čerstvou krev“.

2. Generační obměna v managementu: Řídící pozice v oblasti správy a obchodu vykazují vysoké riziko spojené s odchodem silné generace manažerů z 90. let do důchodu.

3. Hrozba strukturálního nedostatku expertů: Trh bude nekompromisně vyžadovat pokročilé digitální a technické dovednosti. Pokud se české školství nepřizpůsobí očekávání, Česko může zasáhnout nedostatek vysoce kvalifikovaných pracovníků, což může zpomalit celou ekonomiku a její transformaci, na straně druhé bude potřeba i náhrada pracovní síly v průmyslu a dopravě.

2. Úvod

Agentura Cedefop - Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání je jednou z agentur Evropské unie, jejímž posláním je podpora, rozvoj a provádění politik EU v oblasti odborného vzdělávání, přípravy, dovedností a kvalifikací. Funguje jako klíčové výzkumné a analytické centrum, které propojuje vědu, politiku a trh práce.

Pro Českou republiku a její odborníky mohou být data Cedefopu důležitým zdrojem informací, zejména pro srovnání situace a trendů v ČR s vývojem v ostatních zemích EU.

Cedefop provozuje řadu online databází, statistických nástrojů a interaktivních vizualizací. Mezi hlavní statistické a analytické nástroje patří:

- Skills Intelligence – Informační systém pro dovednosti Cedefopu je komplexní datová platforma, jejímž cílem je monitorovat a předpovídat trendy na trhu práce a v oblasti dovedností v celé Evropě.
- Key indicators on VET – interaktivní vizualizace klíčových ukazatelů odborného vzdělávání v EU.
- European VET policy dashboard – nástroj sledující pokrok členských států v plnění cílů evropské politiky v oblasti odborného vzdělávání.
- Skills forecast – prognózy budoucího vývoje na trhu práce, poptávky po kvalifikacích a zaměstnanosti v EU do budoucna.
- Skills-OVATE (Skills Online Vacancy Analysis Tool for Europe) – analýzy volných pracovních míst na základě online inzerátů.
- European skills index (ESI) – souhrnný index měřící výkonnost systémů rozvoje dovedností v jednotlivých státech.
- European skills and jobs survey (ESJS) – data a poznatky z průzkumů o uplatnění a shodě dovedností pracovníků.
- Cedefop Labour and Skills Shortage Index (CLSSI / LSSI) – index nedostatku pracovních sil a dovedností.

V tomto materiálu se zaměříme na představení jednoho z nejdůležitějších webových nástrojů agentury Cedefop – Skills Forecast, který přináší prognózu dovedností do roku 2035. Věnujeme se, za prvé, informacím o struktuře a obsahu tohoto webového nástroje a za druhé, možnostem vyhledávání konkrétních dat za Českou republiku. V další kapitole pak materiál přináší výběr konkrétních důležitých dat z prognózy za Českou republiku a srovnání se zeměmi EU-27.

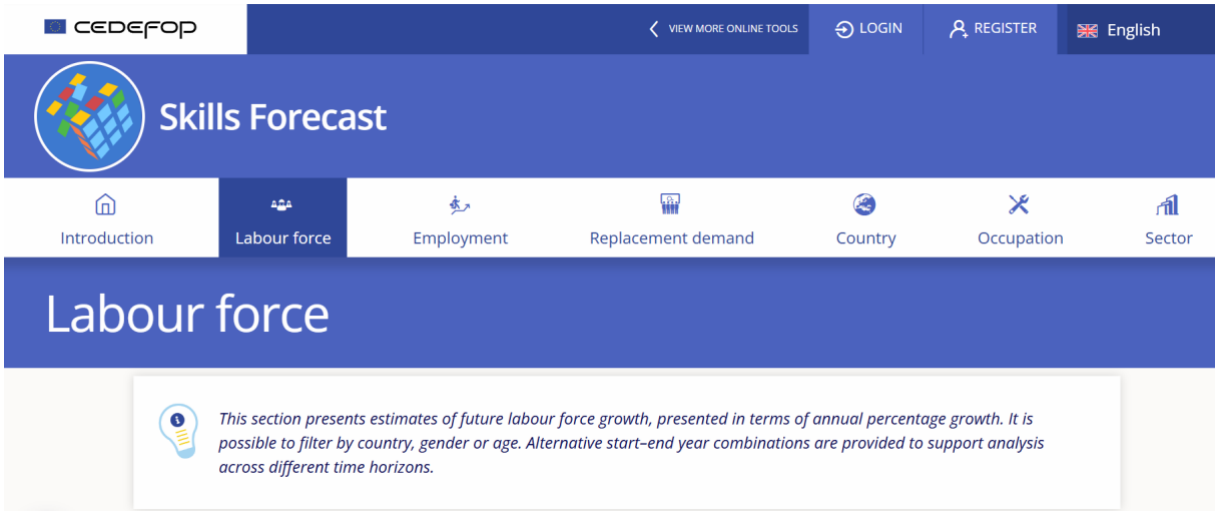
3. Představení webového nástroje Skills Forecast – Prognóza dovedností (Cedefop Skills Forecast).

Prognóza dovedností agentury Cedefop přináší kvantitativní odhady budoucího vývoje zaměstnanosti podle odvětví hospodářské činnosti a skupin povolání v členských státech EU-27, a dále také v Norsku, na Islandu, v Severní Makedonii, Švýcarsku a Turecku. Odhaduje se také budoucí vývoj úrovně vzdělání obyvatelstva a pracovní síly.

Prognóza dovedností zahrnuje 3 hlavní části:

Poptávka na trhu práce (Demand)	Budoucí počty pracovních míst rozdělené podle **ekonomických sektorů** (odvětví) a **profesí** (podle klasifikace ISCO).
Nabídka pracovních sil (Supply)	Očekávaný vývoj aktivní pracovní síly na základě demografických ukazatelů a dosažené **úrovně vzdělání/kvalifikace**.
Budoucí příležitosti a nerovnováha	Analýza čistého růstu počtu pracovních míst a tzv. „náhradní poptávky“ (odchody do důchodu), které generují celkové budoucí volné pozice.

Obr. 1: Náhled webové stránky Skills Forecast

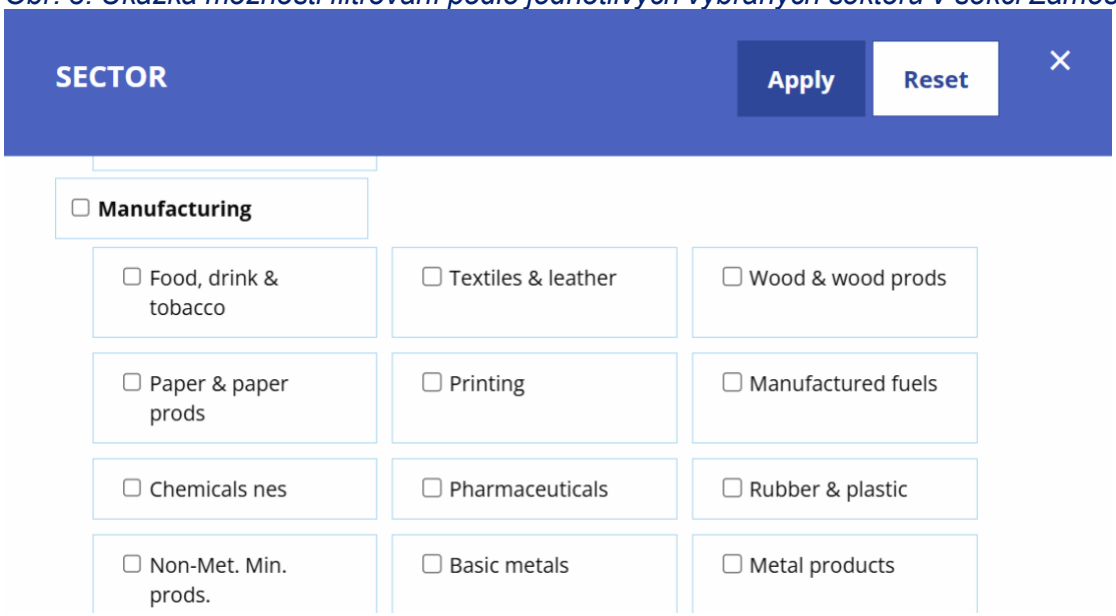
Sekce webového nástroje Skills Forecast:

- **Pracovní síla (Labour force)** - Tato část uvádí odhady budoucího růstu pracovní síly vyjádřené jako roční procentní přírůstek. Údaje lze filtrovat podle země, pohlaví či věku.
- **Zaměstnanost (Employment)** - Tato část uvádí odhady budoucího růstu zaměstnanosti podle jednotlivých zemí, vyjádřené jako roční procentní nárůst. Údaje lze filtrovat podle odvětví hospodářské činnosti nebo povolání. K dispozici jsou různé varianty počátečních a koncových let, což umožňuje analýzu v různých časových horizontech. Grafy nabízejí srovnání budoucích trendů zaměstnanosti v jednotlivých zemích pro vybraná odvětví či povolání.

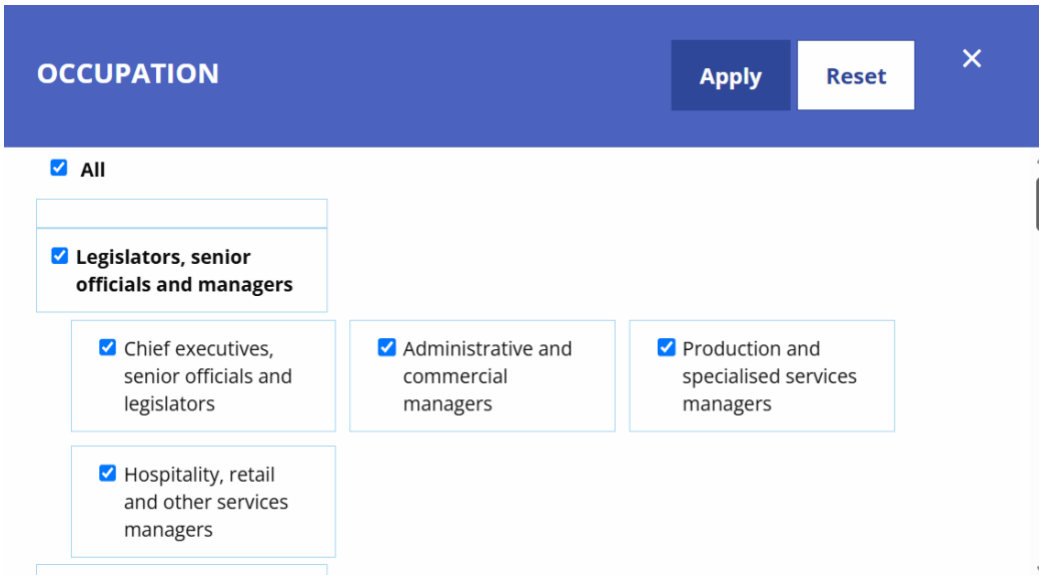
Obr. 2: Náhled sekce Zaměstnanost webu Skills Forecast

Obr. 3: Ukázka možnosti filtrování podle jednotlivých vybraných sektorů v sekci Zaměstnanost

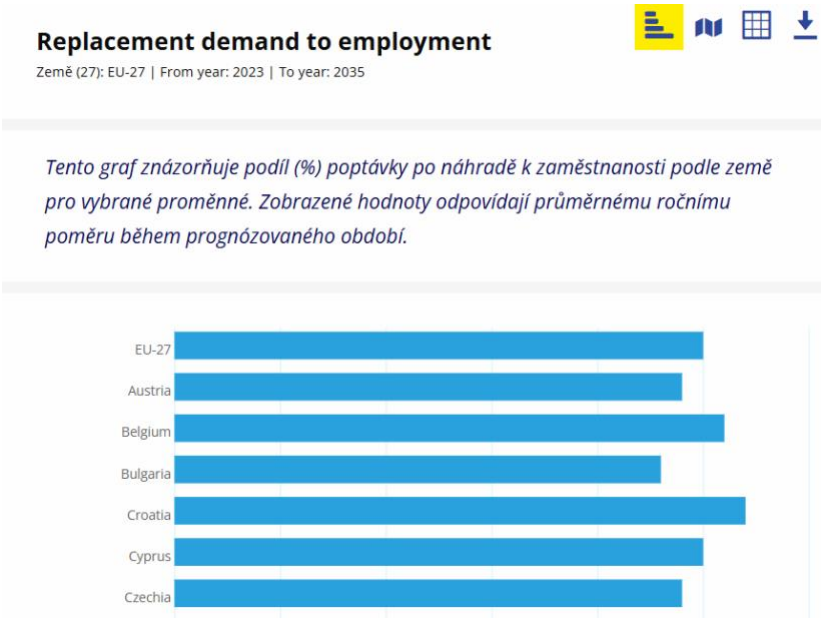

Obr. 4: Ukázka možnosti filtrování dat podle jednotlivých vybraných povolání v sekci Zaměstnanost

- **Poptávka z titulu náhrady pracovních sil** (Replacement demand) - Tato část uvádí odhady budoucích volných pracovních míst vznikající v důsledku potřeby nahradit stávající pracovní sílu, která z daného povolání z různých důvodů odchází (nejčastěji z důvodu odchodu do důchodu). Údaje lze filtrovat opět, podobně jako v sekci Zaměstnanost, podle povolání a/nebo země.

Obr. 5: Ukázka grafu ze sekce Replacement demand – celková poptávka po náhradě pracovní síly.

- **Země** (Country) - Tato část představuje odhady budoucí poptávky v souvislosti s rozvojem nebo poptávkou po náhradě pracovní síly pro jednotlivé země.
- **Povolání** (Occupation) - Tato část uvádí odhady budoucí zaměstnanosti a potřeby náhrady pracovních sil podle jednotlivých povolání. Lze filtrovat údaje pro konkrétní povolání a zobrazit odhady pro vybranou zemi nebo je porovnat mezi jednotlivými zeměmi.
- **Odvětví** (Sector) - Tato část uvádí odhady budoucí zaměstnanosti podle odvětví. Údaje lze filtrovat podle odvětví a země a porovnávat odhady s ostatními zeměmi.

Metodologie:

Prognóza dovedností agentury Cedefop využívá harmonizovaná mezinárodní data a jednotný metodický přístup s cílem umožnit mezinárodní srovnání trendů zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích, povoláních a kvalifikacích.

Prognózy i použité metodiky jsou validovány skupinou národních odborníků. Cílem však není nahrazovat národní prognózy, které často využívají metodiky a data specifická pro danou zemi.

Ve všech modulech se pro všechny zahrnuté země používají společná data, metody a modely, což umožňuje vytvořit komplexní a konzistentní soubor prognóz v oblasti dovedností.

Databáze čerpá především ze zdrojů Eurostatu, včetně demografických údajů (historických i prognózovaných), národních účtů (NA) a výběrového šetření pracovních sil (LFS).

Výpočty jsou založené na složené roční míře růstu (CAGR), což znamená, že ukazuje dlouhodobý trend vývoje, nikoli výkyvy v jednotlivých letech. Použití složené roční míry růstu

je pro strategické plánování správnou volbou, protože očišťuje data od krátkodobých ekonomických výkyvů.

4. Prognóza dovedností pro ČR do roku 2035

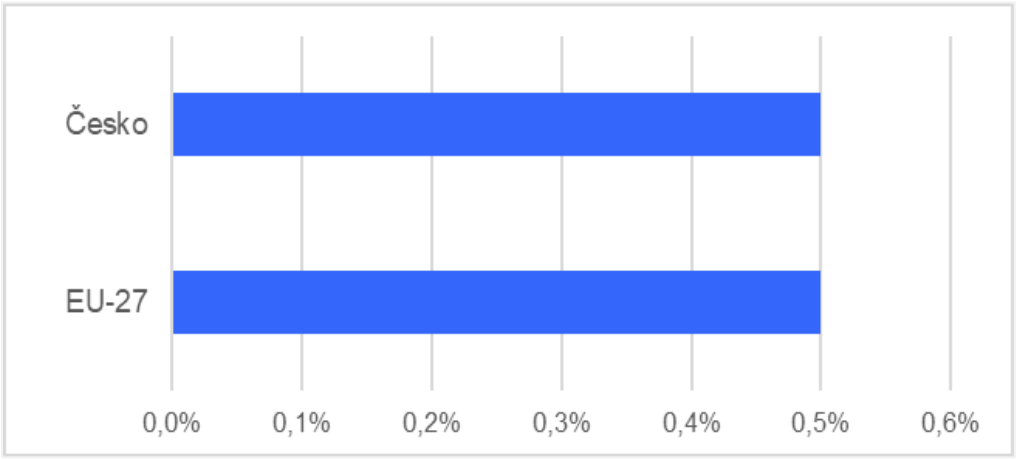
V této kapitole se zaměříme na konkrétní vybrané údaje z prognózy Cedefopu do roku 2035 pro Českou republiku a její srovnání s průměrem EU.

4.1 Odhad růstu pracovní síly do roku 2035

Odhad růstu pracovní síly je prezentován v sekci Labour force. Údaje je možné filtrovat podle země, pohlaví či věku a jsou vyjádřené jako roční procentní přírůstek. Dále je možné tyto údaje zjistit i v sekci Country.

Pro Českou republiku i za celou EU-27 se očekává průměrný roční růst pracovní síly ve výši 0,5 %. Česká republika se tedy v odhadu růstu pracovní síly ve srovnání s průměrem zemí EU neliší.

Obr. 6: Růst pracovní síly – srovnání ČR a EU – prognóza do roku 2035 (v průměru % ročně)[1]

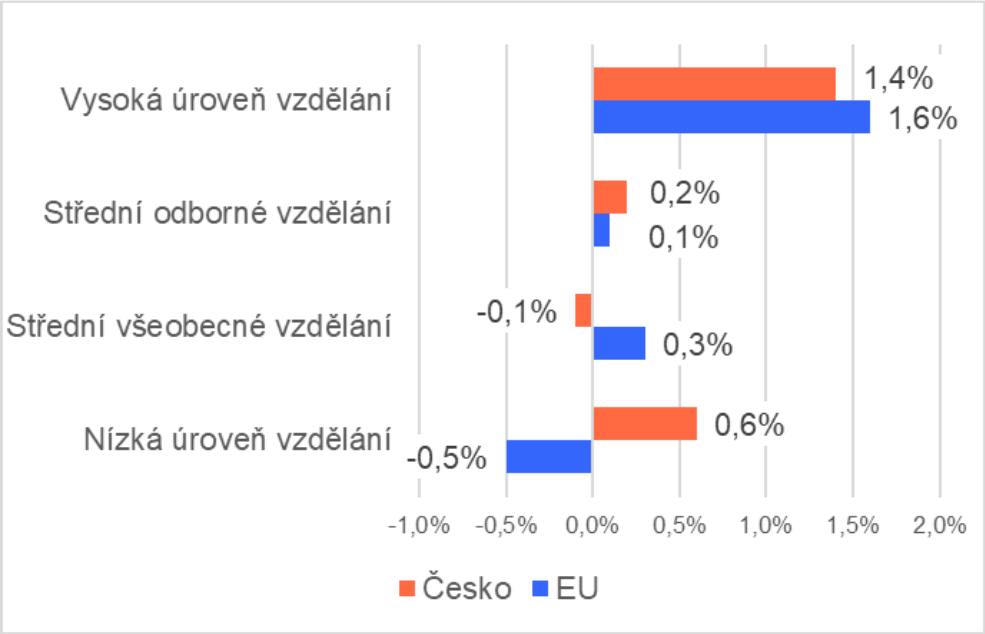
Očekávaný vývoj pracovní síly podle úrovně vzdělání

- Podle prognózy vývoje pracovní síly se očekává do roku 2035 silný průměrný roční růst vysoce kvalifikované pracovní síly jak v Česku (+1,4 %), tak i v EU (+1,6 %). Evropský průměr má ovšem podle očekávání růst o 0,2 procentního bodu ročně rychleji.
- V kategorii středního odborného vzdělání prognóza předpokládá, že si Česko v souladu se silnou domácí tradicí učňovských a odborných oborů bude držet rychlejší růst (+0,2 % oproti +0,1 % v EU).
- Naopak podle prognózy má v Česku mírně klesat (-0,1 % ročně) podíl pracovní síly se středním všeobecným vzděláním, kdežto v rámci EU se předpokládá růst tempem +0,3 % ročně. Otázkou je, jestli předpokládaný trend rychlejšího růstu pracovní síly se středním odborným vzděláním v ČR bude odpovídat reálnému vývoji. Skutečností je, že dnes už má ČR velmi vysoký podíl odborného školství a také vysokou poptávku žáků po všeobecném vzdělání.

[1] Neudává rozdíl mezi počátečním a koncovým stavem, tedy roky 2023 – 2035. Uvedené procento vychází ze složené roční míry růstu.

- Prognóza očekává, že zatímco v průměru EU v souladu se strategiemi zvyšování kvalifikace i dokončování středoškolského studia bude podíl nízkokvalifikované pracovní síly klesat (-0,5 %), v České republice má naopak mírně vzrůstat (+0,6 %). Skutečností ovšem je, že Česko patří k zemím, kde je zastoupení nízkokvalifikované pracovní síly nízké.

Obr. 7: Růst pracovní síly – srovnání ČR a EU – podle úrovní vzdělání - prognóza do roku 2035 (procentuální míra ročního růstu pracovní síly)

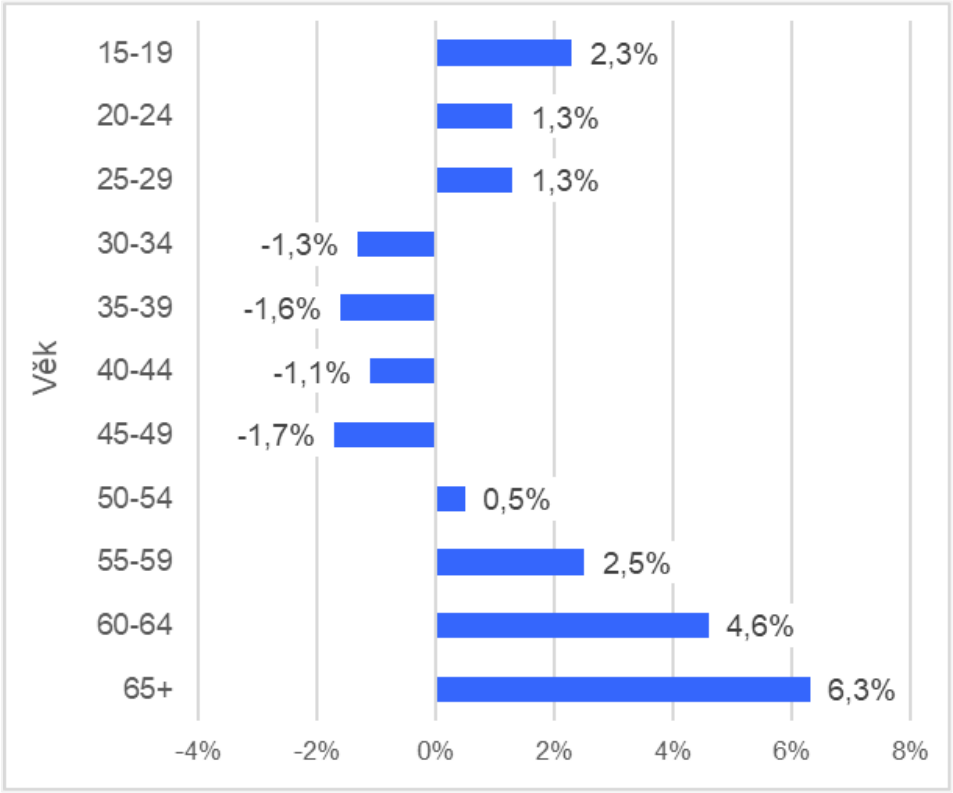
Z hlediska celkové prognózy vývoje pracovní síly v ČR je tedy hlavním trendem očekávané sbližování České republiky s průměrem EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání (kde má ovšem ČR růst pomaleji). Výrazně protichůdný vývoj se předpokládá v případě pracovní síly s nízkou úrovní vzdělání, kdy se v ČR očekává mírný růst. Toto očekávání může odrážet riziko stagnace v oblasti snižování předčasných odchodů nebo nepříznivou sociálně-ekonomickou situaci v některých regionech.

Očekávaný vývoj pracovní síly podle věku

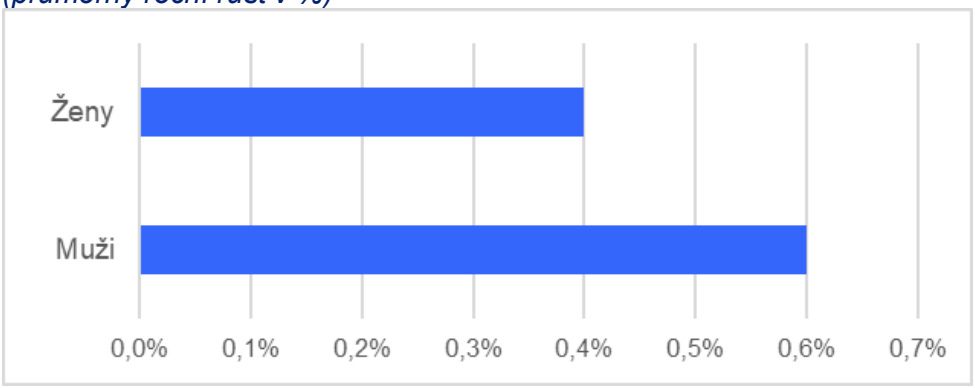
Z hlediska vývoje pracovní síly v rozdělení podle věku můžeme sledovat dva hlavní trendy:

- **Prognóza do roku 2035 očekává stárnutí pracovní síly v ČR.** Výrazný nárůst pracujících se očekává u nejstarších věkových kategorií, zejména u lidí ve věku 65+ let (růst přes 6,3 % ročně), 60–64 let (4,6 %) a 55–59 let (2,5 %). Mírný nárůst je vidět i u nejmladší generace (15–29 let).
- **Úbytek lidí ve středním věku:** U věkových skupin mezi 30 až 49 lety prognóza ukazuje záporné hodnoty (pro věk 30-34 -1,3 % a pro věk 35-39 -1,6 %). To znamená, že počet ekonomicky aktivních lidí v tomto věku bude každým rokem ubývat.

Obr. 8: Růst pracovní síly v ČR - prognóza Cedefop pro období 2023-2035 - podle věku (průměrný roční růst v %)

Obr. 9: Růst pracovní síly v ČR - prognóza Cedefop pro období 2023-2035 - podle pohlaví (průměrný roční růst v %)

4.2 Prognóza vývoje odvětví

Prognóza vývoje odvětví zpracovaná agenturou Cedefop ukazuje, která ekonomická odvětví v České republice zaznamenají v letech do roku 2035 nejrychlejší tempo růstu pracovní síly.

V grafu (obr. 10) je zobrazeno 10 odvětví, u kterých prognóza předpokládá, že v nich nová pracovní místa budou přibývat nejrychlejším tempem. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že graf neukazuje odvětví, která zaměstnávají nejvíce lidí, jako je v ČR např. tradičně silný automobilový průmysl. Zároveň uvedená procentuální hodnota neukazuje jednoduchý skok mezi počátečním a koncovým rokem prognózy (tedy roky 2023 a 2035), ale vyjadřuje stabilní, průměrné procentuální tempo, kterým má dané odvětví růst každý rok.

Podle dat Cedefop bude docházet na českém trhu k postupnému přesunu těžiště z průmyslu směrem ke službám a technologickým oborům.

Největší růst do roku 2035 z hlediska dynamiky mají v ČR zaznamenat tyto sektory:

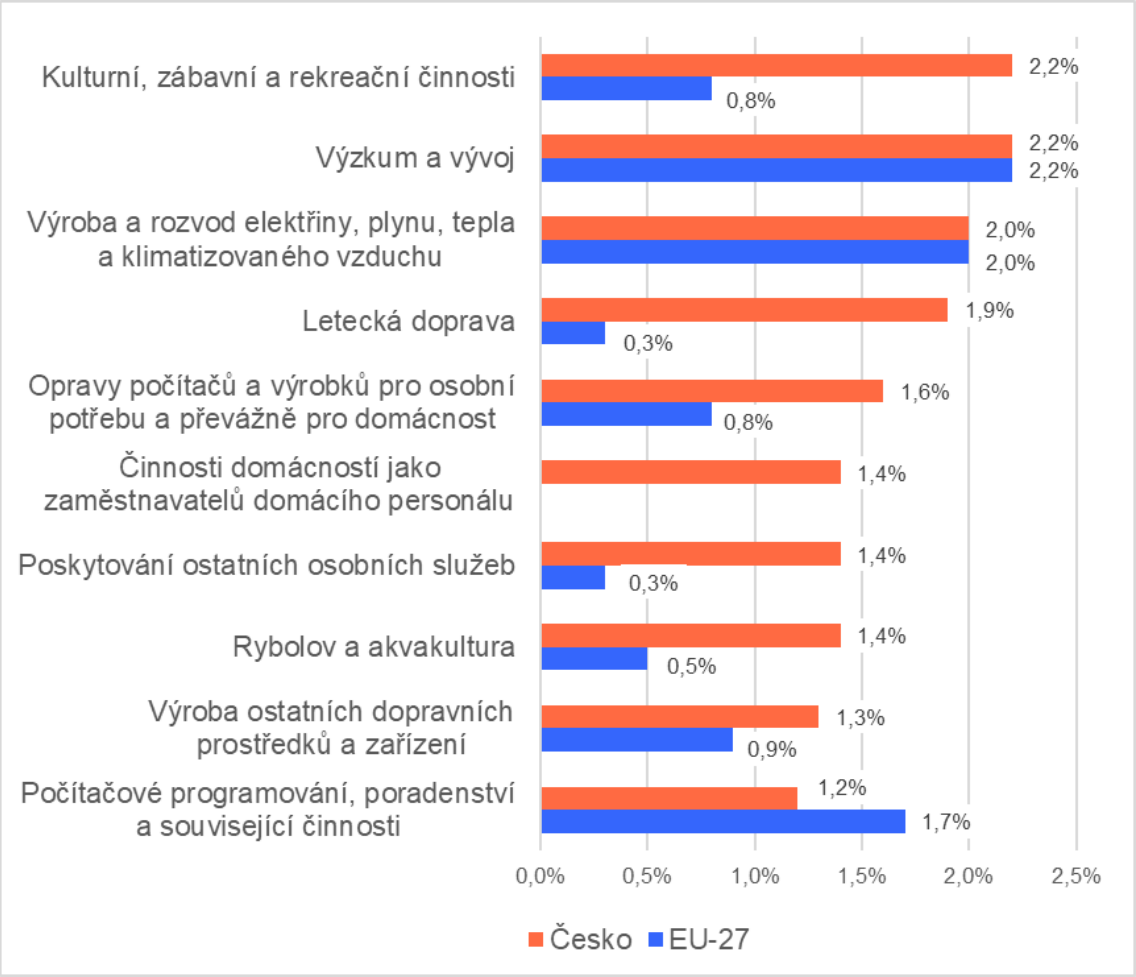
- **Kulturní, zábavní a rekreační činnosti** (2,2 % ročně). Do tohoto sektoru spadá celá řada činností, které pokrývají kulturu, zábavu a volný čas. Jsou v ní zahrnuta např. živá vystoupení, provoz muzeí, činnosti heren a sportovní a rekreační činnosti.
- **Výzkum a vývoj** (2,2 % ročně). Toto odvětví zahrnuje jak výzkum v oblasti přírodních, tak i technických i společenských věd.
- **Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu** (2 % ročně**).** Tento sektor zahrnuje zejména provoz elektráren (tepelných, jaderných, vodních, solárních atd.), provoz přenosové soustavy a distribučních sítí, obchodování s elektřinou pro koncové zákazníky, dále výrobu a distribuci plynu, rozvod tepla (centrální vytápění, vytápění pro průmysl) a další.
- **Letecká doprava (osobní i nákladní)** (1,9 % ročně)
- **Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a pro domácnost** (1,6 %)
- **Činnosti domácností jako zaměstnavatelů domácího personálu** (1,4 %)
- **Poskytování ostatních osobních služeb** (1,4 %)
- **Rybolov a akvakultura** (1,4 %)
- **Výroba ostatních dopravních prostředků** (1,3 %)
- **Počítačové programování, poradenství a související činnosti** (1,2 %)

Česká republika má tedy podle prognózy ve srovnání s průměrem EU vykázat silnější dynamiku růstu pracovní síly zejména v oblasti kulturních, zábavních a rekreačních činností a letecké dopravě, zatímco EU-27 vede zejména v oblasti počítačových služeb. Mezi sektory s vyrovnaným růstem patří výzkum a vývoj, kde se očekává shodný růst pracovní síly o 2,2 %.

Hlavní rizika a trendy do roku 2035

Přestože vybraných 10 odvětví vykazuje silný procentuální růst, celkový trh práce v ČR bude v tomto období čelit specifickým výzvám, zejména nedostatku expertů. Trh práce bude vyžadovat stále vyšší úroveň digitálních a technických dovedností. Pokud se nezrychlí transformace školství a rekvalifikací, Česko bude čelit kritickému nedostatku vysoce kvalifikovaných pracovních sil.

Obr. 10: Růst zaměstnanosti podle odvětví - prognóza Cedefop 2023-2035 (průměrné roční tempo růstu v %) [2]

4.3 Prognóza vývoje zaměstnanosti podle povolání

V této části textu se zaměříme na prognózu vývoje zaměstnanosti podle povolání. Je třeba zdůraznit, že je nutné rozlišovat mezi vysokým procentuálním růstem a celkovým počtem volných pracovních míst. Profese s vysokým procentuálním růstem mohou být na trhu zcela nové nebo původně málo zastoupené (např. experti na AI). I když vzrostou o desítky procent, v absolutních číslech se může jednat pouze o tisíce nových pracovních míst. Naopak tradiční velké sektory (např. výroba nebo administrativa) mohou procentuálně stagnovat nebo klesat, ale kvůli odchodům lidí do důchodu v nich bude stále vznikat velký počet volných pracovních míst z důvodu potřeby nahrazení.

Graf prognózy (Obr. 11) vývoje zaměstnanosti podle povolání se zaměřuje na dynamiku růstu a ukazuje 10 profesí, které v Česku porostou nejrychlejším tempem (procentuálně) mezi lety 2023 a 2035. Je třeba vzít v úvahu, že uvedená procenta neukazují pouze prostý rozdíl mezi počátkem a koncem období, ale vyjadřují průměrné roční tempo růstu, jako by profese rostla každý rok stabilním (geometrickým) tempem z nově dosaženého základu.

[2] Tento graf znázorňuje 10 odvětví s nejvyšším ročním procentuálním růstem ve vybrané zemi a odpovídající růst v EU27 během zvoleného prognózovaného období. Výpočet měr růstu vychází ze složené roční míry růstu.

Hlavní hybatelé trendů do roku 2035

Nejrychleji rostoucími profesemi v České republice mají být manažerské pozice, vědečtí a inženýrští specialisté, administrativní experti, IT specialisté a pracovníci v osobní péči – u všech těchto kategorií dosahuje předpokládaný roční růst více než 3 %.

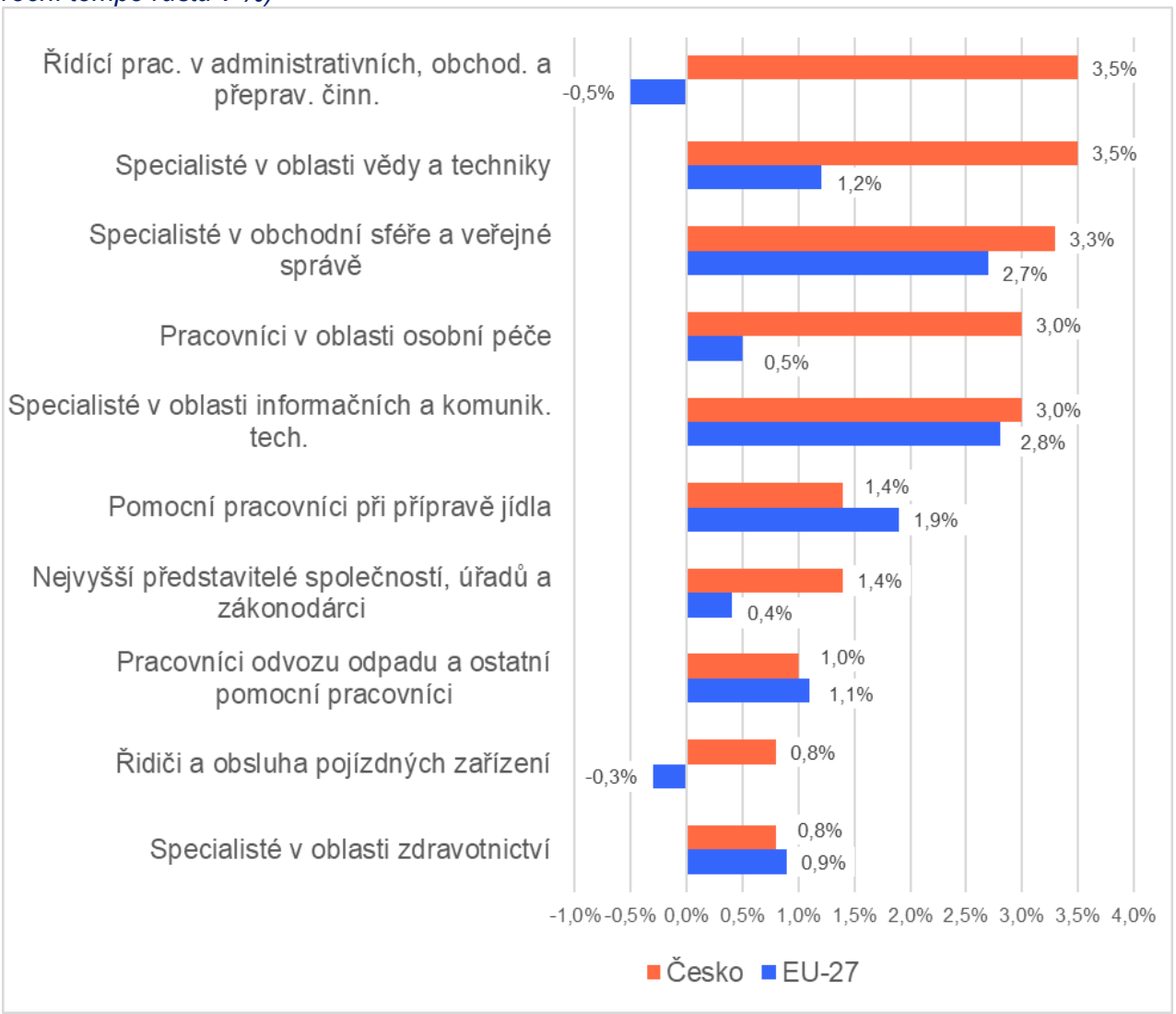
Mezi top 10 profesemi, u kterých se očekává nejvyšším růst v prognózovaném období v ČR najdeme obory ovlivněné několika základními trendy:

Digitální a technologická transformace: Automatizace, umělá inteligence (AI) a digitalizace průmyslu (Průmysl 4.0). Nejrychlejší růst proto zaznamenávají specialisté v oblasti IT, vývojáři softwaru, experti na kybernetickou bezpečnost a datoví analytici.

Zelená transformace (Green Deal): Přechod na udržitelné zdroje energie a snižování uhlíkové stopy zvedá poptávku po inženýrech v energetice a technicích.

Demografické změny: Stárnutí populace v ČR dlouhodobě zvyšuje potřebu odborníků ve zdravotnictví a sociální péči.

Obr. 11: Růst zaměstnanosti podle povolání - prognóza pro období 2023-2035 (průměrné roční tempo růstu v %) [3]

[3] Uvedené oblasti jsou kategorizovány podle standardizovaného číselníku CZ-ISCO (Klasifikace zaměstnání), který v České republice spravuje Český statistický úřad (ČSÚ). Výpočet měr růstu vychází ze složené roční míry růstu.

Jaká konkrétní povolání mají mít podle prognózy v ČR největší nárůst pracovníků:

- Řídící pracovníci v administrativních, obchodních a přepravních činnostech (3,5 %)
- Specialisté v oblasti vědy a techniky (3,5 %)
- Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě (3,3 %)
- Pracovníci v oblasti osobní péče (3,0 %)
- Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (3,0 %)
- Pomocní pracovníci při přípravě jídla (1,4 %)
- Nejvyšší představitelé společností, úřadů a zákonodárci (1,4 %)
- Pracovníci odvozu odpadu a ostatní pomocní pracovníci (1,0 %)
- Řidiči a obsluha pojízdných zařízení (0,8 %)
- Specialisté v oblasti zdravotnictví (0,8 %)

Zaměříme-li se na porovnání s EU, Česko podle prognózy může očekávat rychlejší růst zaměstnanosti v povoláních:

- Řídící pracovníci v administrativních, obchodních a přepravních činnostech, kde se očekává průměrný roční růst v ČR 3,5 %, zatímco v EU-27 je hodnota záporná (-0,5 %).
- Specialisté v oblasti vědy a techniky: ČR dosahuje 3,5 %, což je téměř trojnásobek oproti EU-27 (1,2 %).
- Pracovníci v oblasti osobní péče: V ČR tvoří 3,0 %, v EU-27 pouze 0,5 %.

4.4 Prognóza poptávky na základě potřeby náhrady pracovní síly

Kromě dynamiky růstu jednotlivých odvětví a profesí je pro budoucí poptávku po pracovní síle důležitá i současná věková struktura a potřeby náhrady odcházející pracovní síly.

Poptávka po náhradě (Replacement Demand) nezahrnuje vytváření nových pracovních míst z důvodu růstu ekonomiky nebo firem. Jde o místa, která se uvolní, protože stávající zaměstnanci z oboru odejdou, nejčastěji do starobního důchodu, na mateřskou dovolenou, nebo změní profesi. Zaměstnavatel za ně tedy musí najít „náhradu“, aby udržel firmu v chodu.

Téma náhrady pracovní síly zahrnuje několik aspektů:

- Stárnutí populace: Profese, ve kterých je vysoká poptávka po náhradě pracovní síly, mají obvykle věkově starší zaměstnance a v nejbližších letech tam hrozí největší vlna odchodů do důchodu.
- Riziko nedostatku lidí: I když daný obor celkově neroste a nevznikají v něm nová pracovní místa, zaměstnavatelé v něm budou muset masivně nabírat nové lidi, jen aby nahradili ty odcházející. Pokud školy nevygenerují dostatek absolventů, nastane v těchto profesích nedostatek pracovních sil.

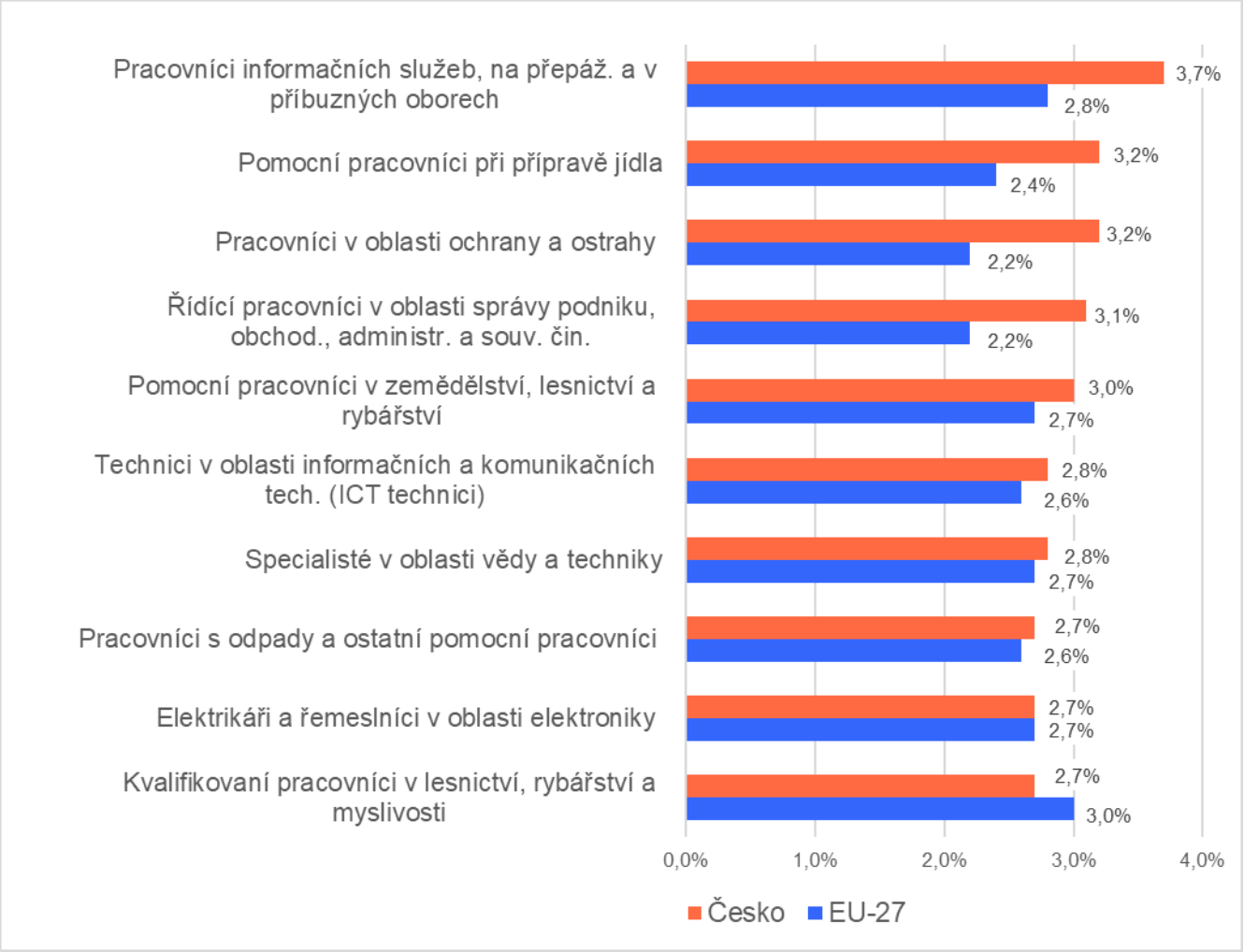
Celková prognóza poptávky po náhradě pracovní síly, zejména z důvodu odchodů do důchodu předpokládá, že v rámci EU-27 bude potřeba ročně nahradit 2,5 % pracovní síly. V České republice se očekává podobný vývoj (2,4 %).

Poptávka po pracovní síle z důvodu náhrady – v rámci jednotlivých povolání

V následujícím grafu jsou zobrazené hodnoty pro jednotlivá povolání, která odpovídají průměrnému ročnímu poměru poptávky po náhradě. Poptávka po náhradě pracovní síly se

tedy vztahuje k celkové zaměstnanosti lidí, kteří v daném oboru v zemi aktuálně pracují (Total Employment). Hodnoty ukazují, ve kterých profesích bude docházet k největšímu přirozenému odchodu v poměru k celkovému počtu lidí, kteří v daném oboru pracují. Platí tedy, že pokud má nějaké povolání v grafu vysokou hodnotu (např. 8 %), znamená to, že během prognózovaného období bude muset být každý rok nahrazeno toto procento všech zaměstnanců v daném oboru (např. 8 %). Stručně řečeno graf neukazuje, které obory nejrychleji rostou, ale které obory „stárnou“ a budou potřebovat „čerstvou krev“, bez ohledu na to, jestli obor jako takový poroste. Zobrazeno je 10 povolání s nejvyššími hodnotami.

Obr. 12: Poměr mezi poptávkou po náhradě pracovních sil a celkovou zaměstnaností v daném oboru

Nejvyšší tlak na náhradu pracovní síly, zejména z důvodu odchodu do důchodu bude v ČR do roku 2035 bude podle profesí:

- V oboru **pracovníků informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech**, kde průměrná roční poptávka po náhradě v Česku bude dosahovat 3,7 %. To znamená, že téměř 4 ze 100 pracovníků na těchto pozicích každý rok odejdou a bude nutné je nahradit, což signalizuje rychlé stárnutí personálu v zákaznických službách a administrativě.
- **Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy** (3,2 % v ČR vs. 2,2 % v EU). Výrazný rozdíl oproti EU ukazuje, že česká ostraha a bezpečnostní agentury budou čelit masivnímu odchodu zaměstnanců do důchodu či jiné fluktuaci.
- **Pomocné a manuální profese.** Problémem těchto profesí je kombinace stárnutí, fyzické náročnosti, která urychluje odchod z oboru a nižšího finančního ohodnocení.

Prognóza předpokládá vysokou potřebu náhrady pracovní síly zejména v případě pomocných pracovníků při přípravě jídla (3,2 % v ČR) a také pomocných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství (3,0 % v ČR).

- **Vysoce kvalifikované profese a management.** Řídící pracovníci v oblasti správy podniku, obchodních a administrativních činností (3,1 % v ČR vs. 2,2 % v EU). Manažerské pozice v Česku budou vykazovat vysokou potřebu obměny. Často jde o generaci manažerů, která nastoupila v devadesátých letech a nyní hromadně odchází do důchodu.
- **ICT technici** (2,8 %) a **Specialisté ve vědě a technice** (2,8 %). Zde je odchod sice vysoký, ale drží se na podobné úrovni jako v celé EU.
- **Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti** (2,7 % v ČR vs. 3,0 % v EU): V tomto povolání je tlak na přirozenou obměnu poměrně vysoký, nicméně je nižší, než je průměr Evropské unie.

Z výsledků je zřejmé, že český trh práce stárne v řadě klíčových segmentů rychleji než průměrná unijní sedmadvacítka. Pro školství a rekvalifikační programy z toho vyplývá, že do výše jmenovaných oborů (zejména klientské služby, bezpečnost, management a pomocné práce) bude nutné neustále proudit velké množství nových lidí, jen aby se udržel jejich současný chod.

Poptávka po pracovní síle z důvodu náhrady celkem

V této části textu se zaměříme rovněž na poptávku po pracovní síle z důvodu náhrady za odcházející pracovní sílu (zejména kvůli odchodu do důchodu), ovšem bude se jednat o podíl vybraných profesních skupin na celkové náhradě pracovních sil během prognózovaného období.

Graf (Obr. 13) znázorňuje podíl deseti nejvýznamnějších profesních skupin na celkové poptávce po náhradě pracovních sil (replacement demand) v České republice (ČR) v porovnání s průměrem Evropské unie (EU-27).

- **Profese, kde prognóza očekává nejvyšší podíl na poptávce v ČR z důvodu náhrady, především odchodů do důchodu**
  - **Odborní pracovníci v oblasti administrativy a správy** budou tvořit největší podíl poptávky v ČR s 7,3 %, zatímco v EU-27 je to méně, konkrétně 6,1 %.
  - **Pracovníci v oblasti prodeje** následují s 7,1 %, přičemž v EU-27 vykazuje tato skupina výrazně vyšší podíl (8,5 %).
- **Profese, kde se prognóza výrazně liší oproti průměru EU-27**

V některých kategoriích je poptávka po náhradě sil v České republice zásadně vyšší než v evropském průměru, což reflektuje odlišnou strukturu tuzemské ekonomiky zaměřenou na průmysl a dopravu:

  - Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech: V ČR činí podíl 6,6 %, zatímco v EU-27 je to pouhých 3,3 % (dvojnásobná poptávka v ČR).
  - Řidiči a obsluha pojízdných zařízení: V ČR tvoří podíl 6,5 %, v EU-27 však jen 3,5 %.
  - Stavební dělníci a řemeslníci (kromě elektrikářů): V ČR dosahuje podíl 4,9 %, v EU-27 pak 3,3 %.

Obr. 13: Podíl nejvýznamnějších profesních skupin na celkové poptávce po náhradě pracovních sil v prognózovaném období do roku 2035 (průměrná roční potřeba náhrady)

- **Profese, kde se prognóza vývoje poptávky v ČR a EU neliší**

  U profesní skupiny **Pracovníci v oblasti osobních služeb** je situace téměř identická – v ČR tvoří 5,6 % a v EU-27 5,5 % poptávky.

- **Profese s nižším podílem v ČR než v EU-27**

  Kromě již zmíněných pracovníků v oblasti prodeje vykazuje ČR nižší budoucí poptávku po náhradě sil v oblastech vyžadujících vysoce specializované ekonomické a pedagogické vzdělání:

Specialisté v oblasti podnikání, administrativy a správy organizace: V ČR je podíl 4,0 %, v EU-27 dosahuje 5,3 %.

Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání: V ČR tvoří 4,2 %, v průměru EU-27 pak 4,5 %.

Prognóza předpokládá, že struktura budoucí poptávky po pracovních silách v ČR bude i nadále silně ovlivněna průmyslovým, řemeslným a logistickým charakterem české ekonomiky. Potřeba nahrazovat odcházející pracovníky v technických, strojírenských a dopravních profesích je v České republice zhruba dvakrát intenzivnější, než je běžný průměr v zemích Evropské unie.

5. Závěr

Prognóza dovedností agentury Cedefop do roku 2035 ukazuje, že český trh práce projde zásadní strukturální transformací ovlivněnou zejména stárnutím populace, digitalizací a technologickým rozvojem. Hlavním hybatelem poptávky po pracovní síle v ČR nebude vytváření nových pracovních pozic ale potřeba nahradit pracovníky odcházející do důchodu. Hlavním specifikem české ekonomiky je přitom potřeba náhrady pracovníků v průmyslových, strojírenských, stavebních a logistických profesích, která je v Česku přibližně dvojnásobná oproti průměru EU-27, což odráží přetrvávající průmyslový charakter tuzemského hospodářství. Zároveň se ovšem rychlé roční tempo růstu zaměstnanosti mají zaznamenat manažerské pozice, specialisté ve vědě, technice a IT a pracovníci v osobní péči.

České školství tak musí reagovat jak na potřebu digitální transformace, tak i na masivní generační obměnu, kdy hrozí na jedné straně strukturální nedostatek vysoce kvalifikovaných expertů, kteří by posouvali vývoj směrem k moderní ekonomice, tak na druhé straně i kvalifikovaných řemeslníků a technických pracovníků, jejichž potřeba souvisí s průmyslovým charakterem české ekonomiky.

www.infoabsolvent.cz

*Informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným či kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů** (ŠVP),
- **videoukázky** – představují práci v různých profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **absolventi škol a trh práce** – informace o přechodu a uplatnění absolventů na trhu práce, vhodné pro kariérové rozhodování, v zestručněné formě dynamických a statických stránek a také ve formě publikací ke stažení,
- **regionální statistiky** – vybrané základní údaje o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol,
- **bez bariér až na trh práce** – sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky –** obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní pedagogický institut České republiky.

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,
Senovážné nám. 25, 110 00
Praha 1, roku 2026

Aktuální informace o publikacích
Národního pedagogického institutu České republiky
najdete na www.npi.cz